

RAPPORT

Natuurtoets uitwerkingsplan Bransveen - Fase 2

in het kader van de Wet natuurbescherming

Klant: Gemeente Hardenberg

Referentie: BG5050WATRP1904241035

Status: Finale versie/2.0

Datum: 24 april 2019

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Chopinlaan 12
9722 KE GRONINGEN
Water
Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Natuurtoets uitwerkingsplan Bransveen - Fase 2

Ondertitel: in kader van de Wet natuurbescherming
Referentie: BG5050WATRP1904241035
Status: 2.0/Finale versie
Datum: 24 april 2019
Projectnaam: Bransveen – fase 2
Projectnummer: BG5050-102-100
Auteur(s): Erik Rosendaal

Opgesteld door: Erik Rosendaal

Gecontroleerd door: Femkje Sierdsma

Datum/Initialen: FSi 27 maart 2019

Goedgekeurd door: Luitzen Jager

Datum/Initialen: LJ 24 april 2019

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Juridisch kader	2
2.1	Inleiding Wet natuurbescherming	2
2.2	Natura 2000	2
2.2.1	Programma aanpak stikstof (PAS)	3
2.3	Beschermde soorten (Wnb H3)	4
2.3.1	Verbodsbepalingen	5
2.3.2	Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden	5
2.3.3	Mitigerende maatregelen	6
2.3.4	Zorgplicht soortenbescherming	6
2.4	Natuurnetwerk Nederland	7
3	Plangebied en voorgenomen ingreep	9
3.1	Beschrijving plangebied	9
3.2	Voorgenomen ingreep	11
4	Methodiek	12
5	Toets Soortenbescherming	13
5.1	Vaatplanten	13
5.2	Grondgebonden zoogdieren	13
5.2.1	Eekhoorn	13
5.2.2	Steenmarter	14
5.2.3	Waterspitsmuis	14
5.3	Vleermuizen	14
5.4	Broedvogels	15
5.4.1	Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	15
5.4.2	Broedvogels met jaarrond beschermd nest	16
5.5	Amfibieën	17
5.6	Reptielen	17
5.7	Vissen	17
5.8	Ongewervelden	18
5.9	Algemene zorgplicht	18

6	Toets gebiedsbescherming	19
6.1	Natura-2000	19
6.2	Natuurnetwerk Nederland	20
7	Conclusie en aanbevelingen	21
7.1	Soortbescherming	21
7.2	Gebiedsbescherming	22
7.3	Vervolgstappen	22
8	Bronvermelding	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Hardenberg gaat op de locatie Bransveen, aan de zuidostrand van Dedemsvaart, een nieuwe woonwijk ontwikkelen. Fase 1 is inmiddels bouwrijp gemaakt en de infrastructuur is aangelegd. Daarnaast is reeds begonnen met de bouw van de woningen. Voor fase 2 moet een uitwerkingsplan worden opgesteld. Voor het opstellen van het uitwerkingsplan is het noodzakelijk om de effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden in beeld te brengen en eventueel maatregelen te treffen en/of een ontheffing/vergunning aan te vragen.

Gemeente Hardenberg heeft Royal HaskoningDHV verzocht een natuurtoets uit te voeren om de mogelijke effecten op beschermde dier- en plantensoorten en beschermde natuurgebieden in kaart te brengen.

1.2 Doelstelling

Het doel van deze natuurtoets is om de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten in kaart te brengen. Ook worden de mogelijke effecten op deze soorten bepaald. Op basis daarvan wordt bepaald of overtredingen van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) te verwachten zijn en of dit voorkomen kan worden door het treffen van gerichte (mitigerende) maatregelen of dat een ontheffing in het kader van de Wnb noodzakelijk is. Naast de soortenbescherming is er ook getoetst aan de gebiedsbescherming uit de Wnb (Natura 2000) en de kaders geldend voor het Natuurnetwerk Nederland.

De onderzoeksvragen van deze natuurtoets omvatten:

- Welke beschermde soorten kunnen voorkomen binnen het uitwerkingsplangebied?
- Welke negatieve effecten zijn te verwachten op deze soorten?
- Zijn er mitigerende maatregelen te treffen om effecten te voorkomen?
- Is er aanvullend onderzoek nodig?
- Leidt het voorgenomen uitwerkingsplan tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en NNN-gebieden?
- Is het noodzakelijk om een ontheffing/vergunning in het kader van de Wnb aan te vragen?

Opgemerkt dient te worden, dat voor het voorgenomen plan een flora- en faunaonderzoek is uitgevoerd in het kader van de destijds vigerende Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998 (Arcadis, 2009). Daarnaast is er door Arcadis aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de poelkikker, waterspitsmuis en vleermuizen (Arcadis, 2010). Omdat het onderzoek is verouderd en de natuurwetgeving is veranderd, is een nieuwe natuurtoets noodzakelijk.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Wnb en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN) wordt beschreven. In hoofdstuk 3 wordt de voorgenomen ingreep en het plangebied met de directe omgeving besproken. In hoofdstuk 4 is de werkwijze van de toetsing beschreven. In hoofdstuk 5 en 6 is de toetsing aan de soortbescherming en gebiedsbescherming beschreven. Hoofdstuk 7 bevat de conclusies en aanbevelingen van de toetsingen. Het rapport eindigt met een overzicht van de gebruikte literatuur.

2 Juridisch kader

2.1 Inleiding Wet natuurbescherming

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt sindsdien de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet, en de Boswet. De wet bevat regels voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten en de belangrijkste natuurgebieden in Nederland. Daarnaast bevat de wet onder meer bepalingen over de jacht en over houtopstanden.

Naast de bescherming van natuur en biodiversiteit voorziet de Wnb in de decentralisatie van taken en bevoegdheden en de vereenvoudiging van regelgeving. De Europese regelgeving, met name de Vogel- en habitatrichtlijn, vormt het kader en het uitgangspunt van deze wet. Het instrumentarium van de Wnb sluit aan op het huidige omgevingsrecht en de toekomstige Omgevingswet. De uitwerking van de wet is vastgelegd in de regeling en het besluit natuurbescherming¹.

2.2 Natura 2000

Natuurwaarden zijn op verschillende manieren beschermd, via het wettelijk spoor en via de ruimtelijke ordening. Internationale richtlijnen, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, hebben een vertaling gekregen naar Nederlandse wetten. Sinds 1-1-2017 vormt de Wnb het wettelijk kader voor bescherming van zowel natuurgebieden (Natura 2000) als soorten en houtopstanden.

De Wnb beschrijft in hoofdstuk 2 de juridische basis voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden en stelt de kaders voor de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van deze Natura 2000-gebieden. Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn moeten Natura 2000-gebieden² aangewezen worden om habitats en soorten van Europees belang te beschermen. De provincie heeft de vrijheid om gebieden buiten de EHS/het NNN aan te wijzen als bijzondere provinciale natuurgebieden. Hiervoor gelden vooralsnog niet de verbodsbepalingen uit de wet maar zal de provincie zelf kaders moeten stellen in beleidsregels of verordening.

De beoordeling van plannen, projecten en andere handelingen is geregeld onder Wnb art. 2.7

Artikel 2.7

1. Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid.
2. Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Dit betekent dat er een passende beoordeling opgesteld dient te worden en dat het bestuursorgaan de vergunning alleen af mag geven als de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000 gebied niet aangetast worden. Mochten er significante gevolgen zijn dan dient een ADC (alternatieve oplossingen, dwingende redenen van groot openbaar belang en compensatie) toetsing doorlopen te

¹ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0038662/2017-01-01>

² Per 1-1-2017 is de status 'Beschermd natuurmonument' vervallen. Deze gebieden vallen nu onder de ruimtelijke bescherming van Natuurnetwerk Nederland

worden en kan vergunning alleen verleend worden als aan alle voorwaarden wordt voldaan (geen alternatieve oplossingen, dwingende reden van groot openbaar belang en compensatie). De voorwaarden staan vermeld in art 2.8 van de wet.

Conform de EU-richtlijn kan gewerkt worden met een Voortoets in de oriëntatiefase. Een Voortoets kan drie mogelijke uitkomsten hebben:

- Er is zeker geen negatief effect. Er is geen vergunning op grond van de Wnb nodig.
- Negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten, maar deze zijn zeker niet significant. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, maar wel meetbaar en merkbaar, dient daarvoor mogelijk een zogenoemde Verslechterings- en Verstoringstoets uitgevoerd te worden, aanvullend op de Voortoets.
- Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een Passende beoordeling vereist, aanvullend op de Voortoets.

Ook ontwikkelingen buiten Natura 2000-gebieden kunnen onder deze wet vergunningsplichtig zijn; de wet kent namelijk de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of ontwikkelingen buiten een Natura 2000-gebied negatieve effecten kunnen hebben op de daarbinnen vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De Wnb kent voor wat betreft externe werking géén grenzen en schrijft voor dat alle gebieden die mogelijk beïnvloed worden door een activiteit in de toetsing moeten worden meegenomen.

Aanwijzingsbesluiten en de Natura 2000-beheerplannen vormen naast de wet het toetsingskader bij de vergunningverlening.

2.2.1 Programma aanpak stikstof (PAS)

Per 1 juli 2015 is de Nbwet 1998 aangepast waarbij de Programma aanpak stikstof (hierna: PAS) in werking is getreden. De PAS is per 1 januari 2017 in de Wnb opgenomen. De PAS heeft onder andere als doel de vergunningverlening voor initiatieven die stikstofdepositie veroorzaken vlot te trekken.

In de PAS zijn 117 Natura 2000-gebieden opgenomen waarvan de habitattypen en/of leefgebieden van soorten stikstofgevoelig zijn. In de overige Natura 2000-gebieden is op dit moment geen sprake van een stikstofprobleem.

Per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied is een herstelstrategie en passende beoordeling opgesteld waarmee onderbouwd is in hoeverre ontwikkelruimte voor stikstof beschikbaar is. De ontwikkelruimte is verdeeld over vier componenten:

- a) Autonome groei: stikstofruimte verbonden aan algemene autonome ontwikkeling voor wonen en verkeer (zonder vergunning);
- b) Stikstofruimte voor prioritaire projecten van nationaal belang: voorbeelden zijn MIRT projecten waaronder PHS Alkmaar-Amsterdam, defensie, luchthavenbesluiten et cetera. De grenswaarde is 1,00 mol N/ha/j³. (onder de grenswaarde volstaat melding; boven de grenswaarde vergunningplicht).
- c) Stikstofruimte voor projecten onder de grenswaarde⁴ waarvoor een melding volstaat:
 - grenswaarde 1,00 mol N/ha/j;

³ Zie Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof artikel 2 lid 3 en de daarin opgenomen verwijzing naar artikel 19kn Nbw 1998.

⁴ Zie Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof artikel 2 lid 3 en de daarin opgenomen verwijzing naar artikel 19kn Nbw 1998.

- bij benutting van 95% wordt grenswaarde van 1,00 mol N/ha/j verlaagd⁵ naar 0,05 mol N/ha/j en is hetgeen onder d) van toepassing;
 - bij een bijdrage onder de 0,05 mol N/ha/j is geen melding nodig;
- d) Vrije ontwikkelruimte voor projecten > 1 mol N/ha/j (vergunningplicht); hiervoor is de ruimte beperkt, de verdeling van de ruimte is afhankelijk van provinciale regels maar in principe geldt: wie het eerst komt wie het eerst maalt.

De PAS geldt voor een periode van 6 jaar (2015-2021). Hierbij wordt de beschikbare depositieruimte doorgaans in twee tijdvakken van elk 3 jaar uitgegeven. De provincie en het ministerie van LNV hebben als bevoegd gezag de mogelijkheid om de verdeling over de 6 jaren anders in te vullen.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft prejudiciële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie of het PAS in overeenstemming is met artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Op 7 november 2018 heeft het Europese Hof uitspraak gedaan. De verwachting is dat eind maart 2019 de Afdeling uitspraak gaat doen in de zaken die ten grondslag liggen aan de prejudiciële vragen. In afwachting van het definitieve oordeel van de Raad van State blijven de PAS-partners terughoudend met het uitgeven van ontwikkelingsruimte. Daarom wordt het tweede deel van de ontwikkelingsruimte (40%) vooralsnog niet beschikbaar gesteld. Dat betekent dat voorlopig alleen in die gebieden waar nog een deel van de reeds beschikbaar gestelde 60% vrije ontwikkelingsruimte over is, vergunningen kunnen worden verleend.

2.3 Beschermde soorten (Wnb H3)

De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Het gaat om de volgende beschermingsregimes (verwezen wordt naar de paragrafen van de wet):

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1)
Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2)
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.

⁵ De verlaging geldt alleen voor projecten binnen dit segment en niet voor prioritaire projecten.

- Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3).
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

2.3.1 Verbodsbepalingen

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 3.1 en 3.2 (van de wet) zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie tabel 2-1) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen.

Tabel 2-1 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1	Beschermingsregime Habitatrichtlijn § 3.2	soorten	Beschermingsregime andere soorten § 3.3
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.		Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen		Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.		Niet van toepassing
Art. 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.		Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		Art. 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bij de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van de Wnb wordt bepaald of er beschermde dier- en plantensoorten kunnen voorkomen in het plangebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

2.3.2 Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met mitigerende maatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan is een ontheffing nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing.

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang). Onder de Wnb geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit⁶.

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

De provincies zijn het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de minister van EZ bevoegd gezag⁷. Het bevoegd gezag voor dit project is de provincie Overijssel.

2.3.3 Mitigerende maatregelen

Indien door mitigerende (verzachtende) maatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Het gaat erom dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort wordt behouden. De mitigerende maatregelen moeten als randvoorwaarde meegegeven worden aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is moet voor het overtreden van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd

2.3.4 Zorgplicht soortenbescherming

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb art. 1.11. Deze plicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

⁶ Met uitzondering van een aantal in art 1.3 van de Wnb genoemde projecten (van nationaal belang)

⁷ *Besluit Wnb 11 oktober 2016*

Opzettelijkheid

In de Wnb is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant”.

Wezenlijke invloed

Met de term ‘wezenlijke invloed’ wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of er sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort (zie voorbeelden). Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zélf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de soort. In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden gezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.

Werkwijze bij ruimtelijke ingrepen

Bij ruimtelijke ingrepen dient beoordeeld te worden welke negatieve gevolgen de ingrepen zullen hebben voor de eventueel aanwezig beschermde inheemse soorten. Hierbij is het van belang dat de volgende aspecten duidelijk worden:

- welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en rondom het gebied voor?
- leidt het realiseren van de plannen of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Wnb betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- kunnen de plannen of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten ontheffing (ex. art. 3.3, 3.8 of 3.11 van de Wnb) van de verbodsbepalingen van de Wnb vereist?

2.4 Natuurnetwerk Nederland

De provincie Overijssel zorgt binnen haar gebied voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk en vormt daarmee onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie heeft daartoe gebieden aangewezen die tot dit netwerk behoren. Tevens wijst de provincie aan deze gebieden natuurdoelen met specifieke wezenlijke kenmerken en waarden toe.

Gedeputeerde staten kunnen daarnaast gebieden gelegen buiten het NNN aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als “bijzondere provinciale natuurgebieden” en “bijzondere provinciale landschappen”. In geval van directe negatieve effecten op de

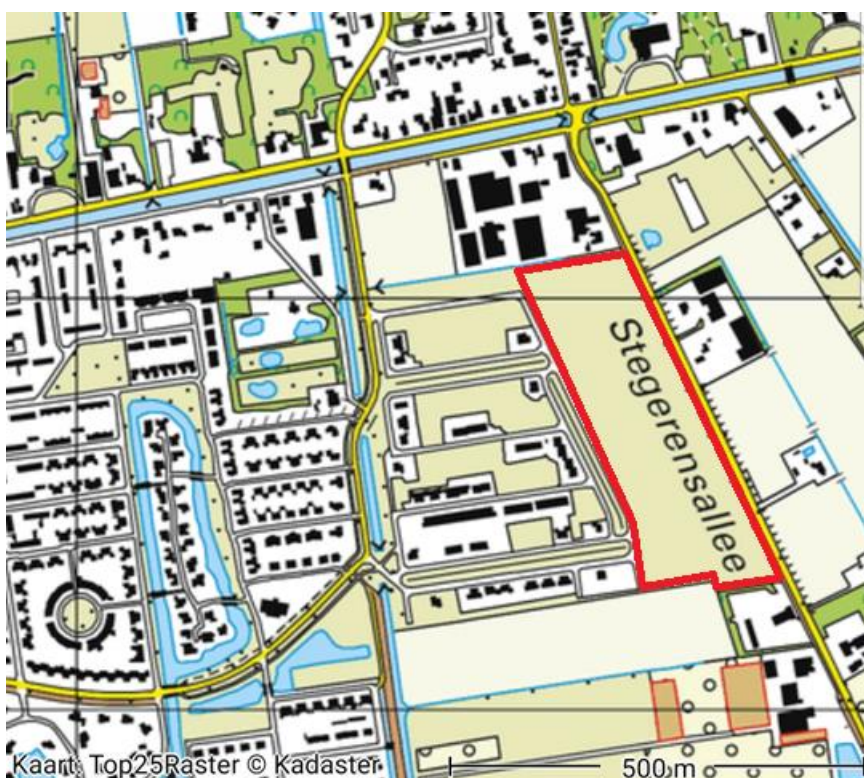
aangewezen wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden die onder het NNN vallen, geldt een compensatieplicht.

3 Plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in de gemeente Hardenberg aan de zuidostrand van Dedemsvaart, zie Figuur 3-1 t/m 3-3. Het plangebied bestaat grotendeels uit akkerland waar aardappels op zijn verbouwd. Aan de oostzijde van het plangebied loopt de weg Stegerensallee en aan de westzijde grenst het plangebied aan de nieuwbouw Bransveen - Fase 1. Ten noorden van het plangebied ligt een bedrijventerrein en een woning. Ten zuiden grenst het plangebied aan een erf met een houtwal.

Langs weerskanten van de Stegerensallee loopt een bomenlaan (voornamelijk met zomereik). In de berm zijn soorten aangetroffen als Engels raaigras, brandnetel spec, ridderzuring, speenkruid, vogelmuur. Deze soorten duiden op (zeer) voedselrijke omstandigheden. In de akker werden ook soorten aangetroffen die duiden op voedselrijke omstandigheden als ridderzuring, pitrus, Engels raaigras en vogelmuur. Aan de noordkant van het plangebied loopt een sloot en deze is grotendeels verland. In de sloot werd o.a. riet en waterzuring vastgesteld.

Figuur 3-1 Plangebied nieuwbouw Bransveen - Fase 2 in rood weergegeven, Bron: Kadaster.

Figuur 3-2: Luchtfoto van het plangebied nieuwbouw fase 2 in rood weergegeven, Bron: Cyclomedia.

Figuur 3-3: Impressie plangebied, beschrijving van linksboven naar rechtsonder: 1) Plangebied(oost) gezien vanaf de Stegerensallee, 2) Plangebied(west) gezien vanaf nieuwbouw Bransveen, 3) Zuidelijke grens plangebied met houtwal, 4) Noordelijke grens van het plangebied met sloot. Foto's: RHDHV.

3.2 Voorgenomen ingreep

De gemeente Hardenberg wil een uitwerkingsplan opstellen voor de realisatie van circa 90-100 woningen. Naast de woningen worden ook toegangswegen (met verlichting) aangelegd. De bestaande boomsingels blijven behouden. Er worden ook geen sloten gedempt. Ten behoeve van de werkzaamheden wordt groot materieel ingezet zoals rupskranen, dumpers en tractoren. Vooralsnog is onbekend wanneer de bouw van de woningen gaat starten.

4 Methodiek

Om na te gaan wat het belang is van het plangebied voor de wettelijk beschermde soorten en gebieden is het volgende stappenplan gevolgd, zie Tabel 4-1.

Tabel 4-1 Stappenplan gevolgde werkwijze

Stap	Toelichting
1) Inventarisatie van beschermde soorten en gebieden	Er zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF) voor het plangebied en de nabije omgeving van de afgelopen 10 jaar ⁸ . De straal van de opgevraagde gegevens verschilt per soort(groep). Dit is onder andere afhankelijk van de mobiliteit van een soort(groep). Vervolgens is een veldbezoek uitgevoerd op 21 maart 2019, gericht op geschiktheid van de biotopen voor de in de regio voorkomende soorten. Dit veldbezoek is uitgevoerd door dhr. E. Rosendaal, ecooloog van Royal HaskoningDHV. Tijdens het veldbezoek was het 10 °C, half bewolkt met windkracht 3-4.
2) Effectbeoordeling soorten	Beknopte analyse van het project in relatie tot de habitat/biotoopeisen van de beschermde soorten uit het gebied.
3) Effectbeoordeling gebiedsbescherming	Beschrijving van de effecten op Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland.
4) Conclusie	Beschrijven van de conclusies, vervolgstappen en voorstellen voor mitigerende maatregelen.

⁸ <https://ndff-ecogrid.nl/>, geraadpleegd mei 2018

5 Toets Soortenbescherming

5.1 Vaatplanten

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten. In de berm zijn soorten aangetroffen als Engels raaigras, brandnetel spec, ridderzuring, speenkruid, vogelmuur. In de akker werden o.a. ridderzuring, pitrus, Engels raaigras en vogelmuur vastgesteld. Aan de noordgrens van het plangebied loopt een sloot en deze is grotendeels verland. In de sloot werd o.a. riet en waterzuring vastgesteld. Bovengenoemde soorten duiden op (zeer) voedselrijke omstandigheden.

Beschermde soorten komen vooral voor op extensief beheerde en bemeste akkers en kalkrijke standplaatsen. Daarnaast komen ze voor in (natuur)gebieden met zeer schrale, zwak zure standplaatsen. Dergelijke omstandigheden zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Omdat het plangebied is gelegen in een gebied met (zeer) voedselrijke en verstoorde omstandigheden worden geen beschermde vaatplanten in het plangebied verwacht en kan een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb worden uitgesloten.

Conclusie: Binnen het plangebied zijn beschermde vaatplanten afwezig. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. vaatplanten is uitgesloten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Uit de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van eekhoorn, steenmarter (categorie Andere soorten). In het onderzoek van Arcadis (2009 en 2010) werd ook ingegaan op het mogelijk voorkomen van waterspitsmuis (categorie Andere soorten). Deze soort wordt daarom ook in de onderstaande paragrafen behandeld. Verder kunnen meer algemene grondgebonden zoogdieren voorkomen zoals haas (waargenomen tijdens veldboek), ree, algemene muizensoorten, kleine marterachtigen en egel. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen en geldt alleen de algemene zorgplicht (zie paragraaf 5.9).

5.2.1 Eekhoorn

Er zijn waarnemingen van eekhoorn bekend in de bebouwde kom van Dedemsvaart (NDFF). Eekhoorns komen voor in allerlei typen bos, maar ook in tuinen en bebouwd gebied als daar genoeg voedsel te vinden is (bron: zoogdiervereniging.nl). Langs de Stegerensallee is een eikenlaan aanwezig waarvan de vruchten kunnen dienen als voedsel voor eekhoorn. Door de directe ligging naast de weg, gaat het om suboptimaal foerageergebied. Daarnaast is aan de zuidelijke rand van het plangebied een erf aanwezig met een houtwal. De bomen binnen het plangebied zijn nauwkeurig geïnspecteerd op de aanwezigheid van potentiële eekhoornnesten. Deze zijn niet waargenomen, waardoor het voorkomen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van eekhoorn kan worden uitgesloten.

Voor de ontwikkelingen worden geen bomen gekapt. De bomenlaan en houtwal aan de rand van het plangebied blijven als foerageergebied beschikbaar. Daarnaast zijn in de omgeving voldoende alternatieve foerageergebieden voorhanden. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. eekhoorn is niet aan de orde.

Conclusie: Binnen het plangebied is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn uitgesloten. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. eekhoorn is uitgesloten.

5.2.2 Steenmarter

In de bebouwde kom van Dedemsvaart zijn waarnemingen van steenmarter bekend. De steenmarter is een soort die voorkomt in en nabij grote steden, dorpen en boerenerven en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Van steenmarters is bekend dat ze rust- en verblijfplaatsen creëren in kruipruimtes en loze ruimtes tussen plafonds, muren en zolders in huizen en andere gebouwen. Daarnaast maken ze ook gebruik van stapels takkenhout en kreupelhout als verblijfplaats. Steenmarters zijn zeer opportunistisch en gebruiken veel verschillende landschapselementen om in te foerageren (bron: zoogdierversniging.nl). Binnen het plangebied zijn geen bebouwing, holtes en takkenhopen aanwezig die geschikt zijn als rust-/voortplantingsplaats. Mogelijk vormt het plangebied wel onderdeel van het foerageergebied van de steenmarter.

Door de ingreep gaan geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van de steenmarter verloren. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. steenmarter is niet aan de orde.

Conclusie: Binnen het plangebied is de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter uitgesloten. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. steenmarter is uitgesloten.

5.2.3 Waterspitsmuis

De waterspitsmuis wordt gevonden in schoon, voedselarm en vrij snel stromend tot stilstaand water met goed ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Ook kwelwater vormt een goed habitat, zelfs lichtbrak water is mogelijk. De soort kan worden aangetroffen in zeer uiteenlopende biotopen, maar prefereert een bodembedekkende vegetatie en water binnen korte afstand. De oevers moeten voldoende schuilmogelijkheden bieden waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooien op te eten (bron: zoogdierversniging.nl).

Recente waarnemingen (minder dan 10 jaar oud) van waterspitsmuis liggen op circa 10 kilometer bij het plangebied vandaan, ten westen van Hardenberg (NDFF). Bij het nadere onderzoek (Arcadis, 2010) naar de waterspitsmuis in het westelijke deel van de noordelijke sloot is de soort niet vastgesteld. Het deel van de sloot dat grenst aan het plangebied is grotendeels verland, is niet permanent watervoerend en bevat geen helder/voedselarm water. Bovendien is deze sloot door de ontwikkeling van Bransveen - Fase 1 nog meer geïsoleerd komen te liggen. Hierdoor kan het voorkomen van de waterspitsmuis worden uitgesloten. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. waterspitsmuis is niet aan de orde.

Conclusie: Binnen het plangebied is het voorkomen van de waterspitsmuis uitgesloten. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. waterspitsmuis is uitgesloten.

5.3 Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van verschillende soorten vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, en ruige vleermuis (NDFF).

Vleermuizen verblijven 's zomers in een zomerverblijfplaats of kraam- of paarverblijfplaats, 's winters zoeken ze een winterverblijfplaats op. Holten in bomen kunnen zeer geschikt zijn als zomerverblijfplaats, veel soorten maken hier gebruik van. Ook verblijven sommige soorten in kieren en spleten in gebouwen (bron: <https://www.vleermuisnet.nl>). Tijdens het veldbezoek zijn geen holten, scheuren en spleten in bomen aangetroffen binnen en direct grenzend aan het plangebied die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen. Er is geen bebouwing aanwezig binnen het plangebied. Het plangebied is wel geschikt als

foerageergebied voor vleermuissoorten. Daarnaast kan de bomenlaan langs de Stegerensallee fungeren als vliegroute voor vleermuizen.

Bij de nieuwbouw van de woningen worden geen bomen gekapt. De potentiële vliegroute voor vleermuizen blijft intact. Daarnaast gaan ook geen vaste rust en verblijfplaatsen verloren. Er is geen sprake van verlies van de functionaliteit van foerageergebieden van vleermuizen door het voorgenomen nieuwbouwproject. In het kader van de zorgplicht worden mitigerende maatregelen aanbevolen om verstoring van vleermuizen te minimaliseren, zie paragraaf 5.9.

Conclusie: Binnen het plangebied zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen afwezig. Daarnaast gaan bij de aanleg van het nieuwbouwproject en in de eindsituatie geen vaste vliegroutes verloren. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. vleermuizen is uitgesloten.

5.4 Broedvogels

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende broedvogels voorkomen. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels zijn onder de Wnb beschermd. Daarnaast zijn de nesten van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. In onderstaande paragrafen worden beide categorieën behandeld.

5.4.1 Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende broedvogels voorkomen. De houtwal en bomenlaan zijn geschikt voor verschillende algemene broedvogelsoorten. Tijdens het veldbezoek zijn o.a. zwarte kraai, houtduif, roodborst, heggemus, tijftjaf en heggemus waargenomen. De akker is geschikt als broedplaats voor de Kievit.

Wanneer tijdens het broedseizoen wordt gewerkt, kunnen tijdens de aanlegfase niet-jaarrond beschermde nesten van broedvogels worden beschadigd/vernield, hetgeen een overtreding is van de Wnb. Daarnaast kunnen vogels worden gedood. Om een overtreding van de Wnb met zekerheid te voorkomen moeten de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart t/m 15 augustus (afhankelijk per soort en klimatologische omstandigheden).

Indien ook in het broedseizoen wordt gewerkt, moeten de onderstaande mitigerende maatregelen worden genomen:

- Voorafgaand aan het broedseizoen moet de vegetatie ter plaatse van het braakliggende terrein kort worden gemaaid en gehouden. Hiermee wordt het plangebied onaantrekkelijker voor broedvogels;
- Het (eventueel) verwijderen van struweel buiten het broedseizoen uitvoeren;
- Het plangebied wordt voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecooloog gecheckt op de aanwezigheid van broedvogels. Indien deze alsnog aanwezig zijn moet de werkwijze op aangeven van de ecooloog mogelijk worden aangepast.
- De werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen kan worden. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringafstand “automatisch” wordt bepaald. Vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is.

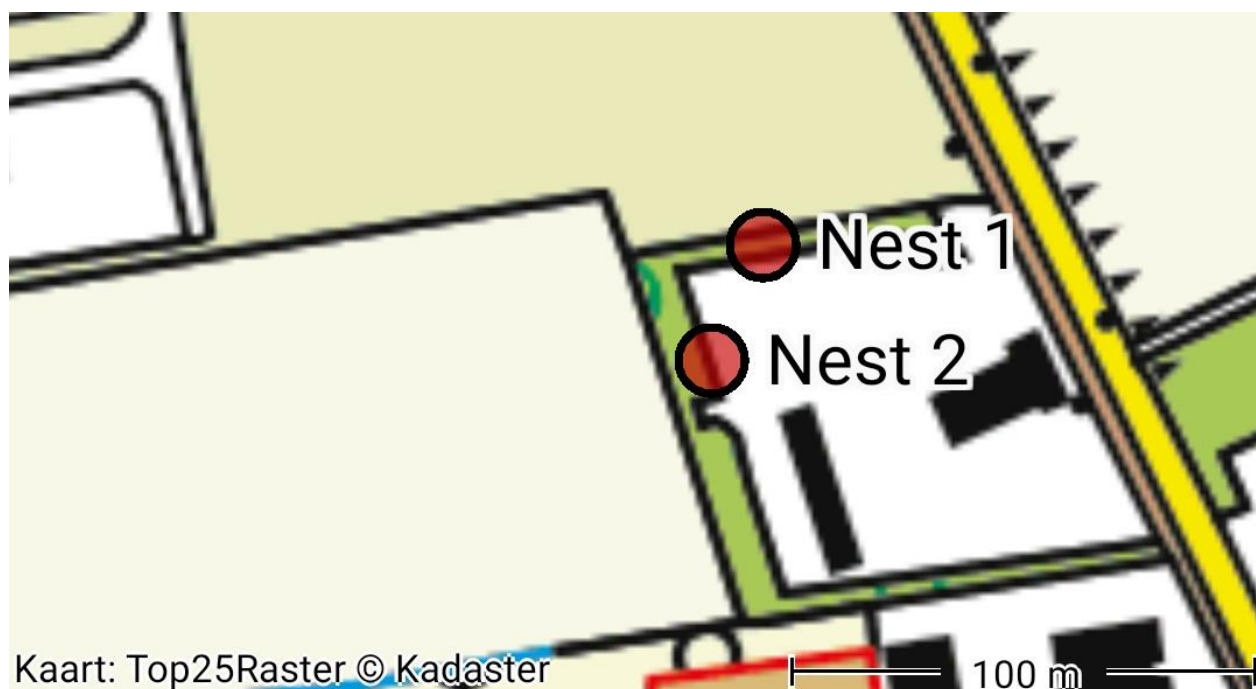
Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken zijn niet “waterdicht”. Het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wnb ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Indien dit niet mogelijk

is, wordt geadviseerd om maatregelen te treffen en het terrein kort voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren op aanwezigheid van broedende vogels.

Conclusie: Door het nemen van mitigerende maatregelen kan het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. broedvogels worden voorkomen.

5.4.2 Broedvogels met jaarrond beschermd nest

De open akker en houtwal zijn ongeschikt voor de meeste vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Alleen in de bebouwing aan de rand van het plangebied kunnen huismussen en gierzwaluwen broeden. Daarnaast vloog uit de houtwal ten zuiden van het plangebied een buizerd. In deze houtwal werden tevens twee nesten vastgesteld. Deze nesten zijn mogelijk van kraaien, maar kunnen ook door de buizerd worden gebruikt.

Figuur 5-1: Nesten in de houtwal grenzend aan het zuidelijke deel van het plangebied. Bron: Kadaster.

RD-Coördinaten	x	y
Nest 1	228806	512645
Nest 2	228794	512620

Figuur 5-2: RD-coördinaten aangetroffen nesten.

De bebouwing blijft behouden, waardoor het vernietigen van nesten van huismus en gierzwaluw is uitgesloten. Daarnaast blijft er voldoende foerageergebied beschikbaar voor deze soorten tijdens en na de aanleg van het nieuwbouwproject. Gierzwaluwen jagen boven uiteenlopende habitats in dorpen en steden. Al het voedsel wordt gevangen in de lucht, ze zijn gespecialiseerd in het vangen van insecten in volle vlucht (BIJ12b, 2017). De huismus zoekt zijn voedsel op plaatsen zonder of met korte vegetatie, zoals wegbermen, erven en tuinen (BIJ12c, 2017).

De aangetroffen nesten bevinden zich net buiten het plangebied. De verstoringsafstand van een broedende buizerd is minimaal 75 meter bij de meeste activiteiten die onder ruimtelijke inrichting of ontwikkeling vallen.

Op het moment dat er jongen aanwezig zijn in het nest mogen nesten niet binnen 50 tot 75 meter benaderd worden door mensen of materieel (BIJ12a, 2017). Door de aanlegwerkzaamheden en in de permanente situatie worden de nesten mogelijk permanent ongeschikt voor de buizerd. Met de aanleg van Bransveen – Fase 2 zijn effecten op buizerdnesten en de functionele leefomgeving van de buizerd niet uit te sluiten. Hierdoor is een vervolgonderzoek nodig. Met dit onderzoek wordt in beeld gebracht of en waar de buizerd tot broeden komt.

Conclusie: Het voorkomen van een jaarrond beschermd nest van de buizerd is op voorhand niet uitgesloten. Nader onderzoek is nodig om te kijken of de aangetroffen nesten in gebruik zijn door de buizerd.

5.5 Amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn geen recente waarnemingen bekend van strikt beschermde amfibieën. Wel kunnen in het plangebied algemeen voorkomende soorten voorkomen zoals bruine kikker, kleine watersalamander, gewone pad, en bastaard kikker (categorie Andere soort). Voor deze algemene soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijk ontwikkelingen. De algemene zorgplicht is wel van toepassing voor deze soorten (voor maatregelen zie paragraaf 5.9).

In 2010 heeft Arcadis nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van poelkikkers. Bij dit intensieve onderzoek is de soort niet vastgesteld. Door de realisatie van Bransveen - Fase 1 zijn de sloten in de nabijheid van het plangebied nog meer geïsoleerd komen te liggen. De poelkikker wordt binnen het plangebied niet verwacht. Overige strikt beschermde amfibieën zijn op basis van bekende verspreidingsgegevens en terreinkenmerken niet in het plangebied te verwachten.

Conclusie: Het voorkomen van strikt beschermde amfibiesoorten is uitgesloten. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. amfibieën is uitgesloten.

5.6 Reptielen

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van reptielen bekend. In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor reptielen aanwezig. Het ontbreekt er aan open bossen, ruige bermen, heidevelden en watervoerende elementen. Het voorkomen van reptielen wordt uitgesloten op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens. Een overtreding van een verbodsbepaling uit de Wnb is uitgesloten.

Conclusie: Het voorkomen van reptielen is uitgesloten. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. reptielen is uitgesloten.

5.7 Vissen

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen. Beschermde vissoorten zijn in noordelijke sloot niet te verwachten. De meeste beschermde vissoorten zijn namelijk soorten uit beken (elrits, beekdonderpad, beekprik), snelstromende rivieren (gestippelde alver), verlandende watergangen met een sliblaag en rijke onderwatervegetatie (grote modderkruiper), watergangen met koel en zuurstofrijk water (kwabaal) of vissoorten (houting, steur) die in rivieren of zijarmen hun paaiplaatsen hebben. Dergelijk biotoop ontbreekt in het plangebied. Hierdoor is het voorkomen van (beschermde) vissoorten uitgesloten. Bovendien worden in het plangebied geen werkzaamheden aan wateren verricht. Een overtreding van een verbodsbepaling uit de Wnb is uitgesloten.

Conclusie: Het voorkomen van beschermde vissoorten in het plangebied is uitgesloten. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. vissen is uitgesloten.

5.8 Ongewervelden

In de NDFF zijn geen waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden in de omgeving van het plangebied. De meeste beschermde ongewervelden hebben hele specifieke biotoopeisen die alleen nog maar in natuurgebieden te vinden zijn. Maar ook voor soorten als sleedoornpage, iepenpage of bruine eikenpage die ook buiten natuurgebieden voorkomen is geen geschikt leefgebied aanwezig door het ontbreken van iepen en sleedoorns. Bruine eikenpage legt eitjes op kleine 'kwijnende' eiken. Deze zijn niet aanwezig in het plangebied. Een overtreding van een verbodsbepaling uit de Wnb is uitgesloten.

Conclusie: Het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied is uitgesloten. Het overtreden van een verbodsbepaling uit de Wnb t.a.v. ongewervelden is uitgesloten.

5.9 Algemene zorgplicht

Voor alle soorten geldt de algemene zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de algemene zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden bij voorkeur alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten (vleermuizen) zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Na zonsondergang wordt het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperkt en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen;
- Er wordt één richting opgewerkt, zodat kleine (zoog)dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben;
- De aannemer maakt enkel gebruik van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een erkend ecoloog.

6 Toets gebiedsbescherming

6.1 Natura-2000

Het plangebied ligt op circa 6 kilometer afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Vecht en Beneden- Reggegebied, zie Figuur 6-1. Door de grote afstand en de aard van de ingreep zijn vrijwel alle negatieve effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de ingreep op voorhand uit te sluiten. Alleen stikstofuitstoot kan mogelijk een effect hebben op het Natura 2000-gebied.

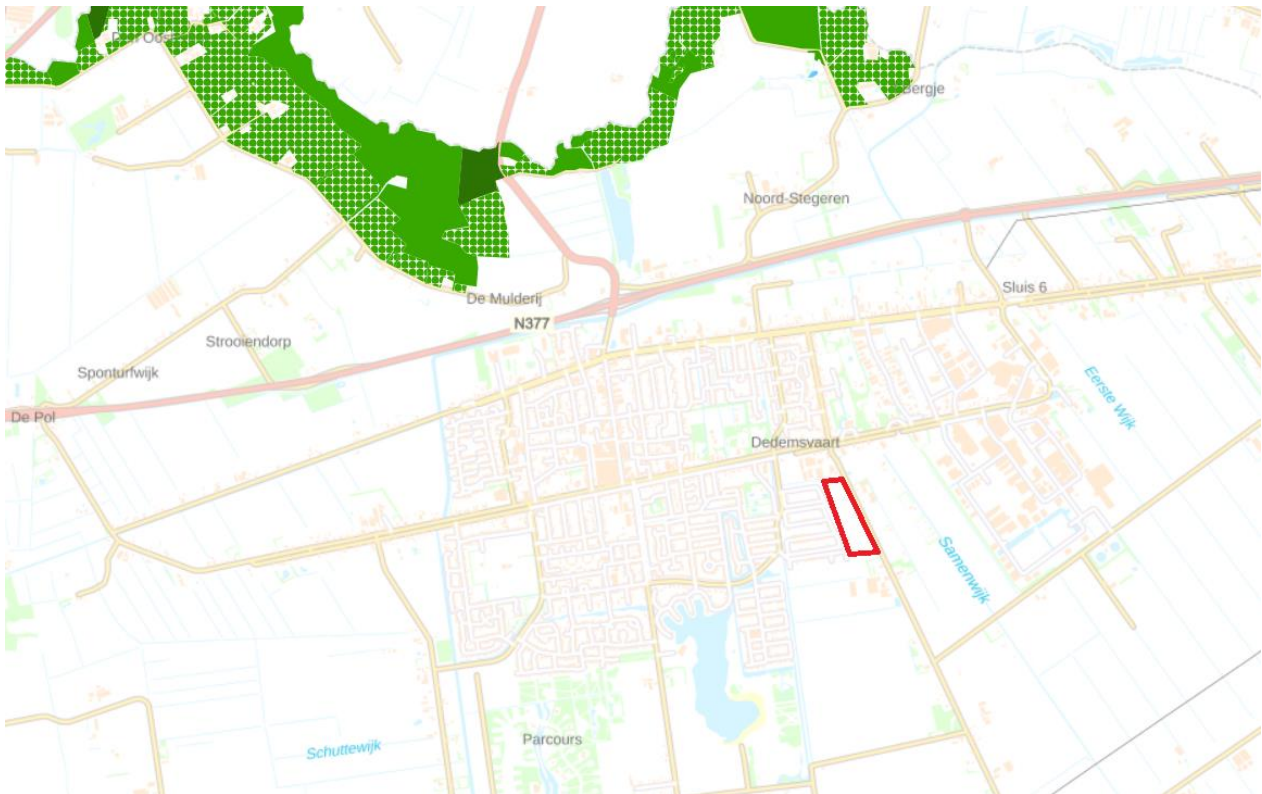

Figuur 6-1 Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (geel) (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

De stikstofdepositie binnen dit project is afkomstig van (groot) materieel dat wordt ingezet gedurende de aanlegwerkzaamheden van Bransveen - Fase 2. Daarnaast kunnen er effecten optreden in de eindsituatie door de toename van verkeersbewegingen en het gebruik van de woningen. De effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen bestaan uit verrijking van habitattypen of leefgebieden van soorten. Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om de effecten van stikstofdepositie te kunnen duiden.

6.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen deel uit van en grenst niet aan percelen die deel uitmaken van het NNN. Het NNN kent in de provincie Overijssel geen externe werking. De ingreep heeft daarom geen effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied dat onderdeel is van NNN.

Figuur 6-2 Ligging plangebied (rode kader) ten opzichte van NNN (groen) (www.overijssel.nl)

7 Conclusie en aanbevelingen

7.1 Soortbescherming

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

Tijdens de aanlegfase kunnen niet-jaarrond beschermde nesten van broedvogels worden beschadigd/ vernield, hetgeen een overtreding is van de Wnb. Om een overtreding van de Wnb met zekerheid te voorkomen moeten de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Indien ook in het broedseizoen wordt gewerkt moeten de onderstaande mitigerende maatregelen worden genomen:

- Voorafgaand aan het broedseizoen moet de vegetatie ter plaatse van het braakliggende terrein kort worden gemaaid en gehouden. Hiermee wordt het plangebied onaantrekkelijker voor broedvogels;
- Het (eventueel) verwijderen van struweel buiten het broedseizoen uitvoeren;
- Het plangebied wordt voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecooloog gecheckt op de aanwezigheid van broedvogels. Indien deze alsnog aanwezig zijn moet de werkwijze op aangeven van de ecooloog mogelijk worden aangepast.
- De werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen kan worden. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringafstand “automatisch” wordt bepaald. Vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken zijn niet “waterdicht”. Het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wnb ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om maatregelen te treffen en het terrein kort voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren op aanwezigheid van broedende vogels.

Broedvogels met jaarrond beschermd nest

Aan de zuidelijke rand van het plangebied is mogelijk een jaarrond beschermd nest van de buizerd aanwezig. Hierdoor is een vervolgonderzoek nodig. Met dit onderzoek wordt in beeld gebracht of en waar de buizerd tot broeden komt. Daarnaast wordt duidelijk of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Overige soortgroepen

De aanwezigheid van overige strikt beschermde dier- en plantensoorten is uitgesloten op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens. Ten aanzien van de overige soortgroepen hoeven geen specifieke maatregelen genomen te worden. Wel moet rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht. Om aan de zorgplicht te voldoen kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

- De werkzaamheden worden bij voorkeur alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten (vleermuizen) zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Na zonsondergang wordt het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperkt en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen;
- Er wordt één richting opgewerkt, zodat kleine (zoog)dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben;
- De aannemer maakt enkel gebruik van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een erkend ecooloog.

Door bovenstaande maatregelen op te volgen wordt invulling gegeven aan de algemene zorgplicht uit de Wnb.

7.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Alleen stikstofdepositie kan mogelijk een effect hebben op Natura 2000-gebieden in de omgeving van het project. Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om de effecten van stikstofdepositie op Natura-2000 gebieden te kunnen duiden. Op basis van de berekening kan worden beoordeeld of voor de werkzaamheden een PAS-melding nodig is of een vergunning in het kader van de Wnb.

Natuur Netwerk Nederland (NNN)

De werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van gebied dat onderdeel is van NNN.

7.3 Vervolgstappen

Op basis van het onderzoek zijn onderstaande vervolgstappen nodig:

1. Nader onderzoek naar de buizerd

Afwezigheid van broedende buizerds kan worden aangetoond, als er tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode maart tot half mei geen aanwezigheid kan worden aangetoond. De inventarisatie moet bij voorkeur tijdens goede omstandigheden (zoals weersomstandigheden, moment op de dag) plaatsvinden en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Overigens kan het daadwerkelijke broeden van de buizerd plaatsvinden van half maart tot en met augustus, maar het exacte moment is afhankelijk van onder andere de weersomstandigheden en kan per broedpaar verschillen. Tevens moet bij voorkeur in de periode dat er nog geen blad aan de boom zit, minimaal éénmaal gericht naar nestlocaties zijn gezocht (BIJ12, 2017). Aangezien het veldbezoek voor de natuurtoets in de inventarisatieperiode heeft plaatsgevonden en er geen blad aan de bomen waren, zijn er nog maximaal drie gerichte veldbezoeken nodig.

2. AERIUS-berekening om stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden te bepalen.

Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om de effecten van stikstofdepositie op Natura-2000 gebieden te kunnen duiden. Op basis van de berekening kan worden beoordeeld of voor de werkzaamheden een PAS-melding nodig is of een vergunning in het kader van de Wnb.

8 Bronvermelding

Arcadis, 2009, Quicksan Ecologie Woonwijk Dedemsvaart. Definitief 6 mei 2009

Arcadis, 2010, Aanvullend Onderzoek Ecologie Bransveen/Dedemsvaart. Definitief 18 november 2010

Cyclomedia; <https://globespotter.cyclomedia.com/application/>; geraadpleegd maart 2019

BIJ12, 2017a Kennisdocument Buizerd *Buteo buteo* Versie 1.0, juli 2017

BIJ12, 2017b Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus* Versie 1.0, juli 2017

BIJ12, 2017c Kennisdocument Huismus *Passer domesticus* Versie 1.0, juli 2017

Websites geraadpleegd maart 2019:

<https://ndff-ecogrid.nl/>

<https://www.vleermuisnet.nl>

<https://www.zoogdiervereniging.nl>

<http://www.overijssel.nl/>

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>